

Vastaus kirjalliseen kysymykseen EU:n elpymispaketin toteutumatta jäävistä suunnitelmista Itä-Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Minna Reijosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1037/2020 vp:

Mitkä Suomen suunnitelmat muuttuvat, koska Suomeen tulevat EU:n elpymisrahat pienenevät huomattavasti oletetusta summasta ja

kuinka muutokset vaikuttavat Itä-Suomen osalle aiottuihin suunnitelmiin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

EU:n elpymisväline jakaantuu seitsemään ohjelmaan, joista elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on kooltaan selkeästi suurin. Suomen elpymisvälineestä saaman enimmäissaannon suuruuteen vaikuttaa se, että RRF-välineestä saatavien avustusten enimmäismäärään liittyy epävarmuutta, koska se perustuu tällä hetkellä osin jäsenvaltiokohtaiseen BKT-ennusteeseen. Saanto vahvistuu tältä osin vasta kesällä 2022.

Kun elpymisvälineen ja RRF-asetuksen päälinjauksista sovittiin kesällä 2020 heinäkuun Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa, ei sovittu jäsenvaltiokohtaisesta avustusten suuruudesta eli enimmäissaannosta, vaan laskentakaavasta, jota käyttäen jäsenvaltioiden enimmäissaannot lasketaan. Laskentakaavan osalta sovittiin, että osa avustuksista määräytyy vuosien 2020–2021 talouskehityksen mukaan. Myös Suomen kanta oli sitoa elpymisvälineestä jaettava tuen koko koronan taloudellisiin vaikutuksiin.

RRF-välineestä maksettava avustusmuotoinen tuki jakaantuu kahteen osaan. 70 % avustusmuotoisesta tuesta (218,8 mrd. euroa v. 2018 hinnoin) allokoidaan asetustekstissä esitetyn laskentakaavan mukaan perustuen vuonna 2020 julkaistuihin tilastoihin väestömäärästä, asukaskohtaisesta bruttokansantuotteesta ja työttömyysasteesta vuosina 2015–2019. Tämä saanto-osuus ei enää muutu, joten Suomen osalta on toteutumassa arviolta n. 1,55 miljardin euron saanto vuosina 2021–2022.

Sen sijaan 30 % koko elpymis- ja palautumistukivälineestä (n. 93,8 mrd. euroa v. 2018 hinnoin) allokoidaan eri kriteerien mukaan. Jakoperusteissa vuodelle 2023 korvataan työttömyyskriteeri yhtäläisessä suhteessa vuonna 2020 todetulla reaalisella bruttokansantuotteen menetyksellä ja vuosina 2020–2021 todetulla kumulatiivisella reaalisella bruttokansantuotteen menetyksellä. Tällä hetkellä tiedot vuosien 2020 ja 2021 reaalisella bruttokansantuotteen muutoksista ovat ennusteita, mikä tarkoittaa sitä, että saantoarviot vuodelle 2023 ovat myös ennakkollisia. Euroopan komissio

julkaisee jäsenvaltioiden BKT-ennusteen neljä kertaa vuodessa: helmi-, touko-, heinä- ja marraskuussa. Vuonna 2020 BKT-ennuste muuttui ennustejulkaisusta toiseen Suomelle, muille jäsenvaltioille ja EU:lle kokonaisuudessaan. Tämänhetkinen saantoarvio 30 prosentin osuudesta RRF-välineen avustuksista perustuu komission marraskuun 2020 ennusteeseen ja on Suomelle n. 0,38 mrd. euroa.

Suomen enimmäissaantoarvion muutokset liittyvät siten nimenomaisesti vuonna 2023 myönnettäviin avustuksiin. Asetustekstin mukaan saanto 30 prosentin osuudesta välineen avustuksista vahvistetaan kesäkuun 2022 loppuun mennessä Eurostatin reaalista bruttokansantuotetta vuosia 2020 ja 2021 koskevien toteumatietojen perusteella.

Suomen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman valmistelun perustana toimii komission marraskuun 2020 ennusteeseen perustuvat enimmäissaantoarviot. Tämä tarkoittaa Suomelle yhteensä n. 1,94 mrd. euron saantoa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusmuotoisesta tuesta edellä kuvatun mukaan. Koko elpymisvälineestä avustusten määrän arvioidaan tällä hetkellä olevan n. 2,7 mrd. euroa, joten arvio Suomen avustusten määrästä on laskenut noin 500 miljoonaa euroa.

Elpymis- ja palautumistukivälineestä jaettavien avustusten käytön tarkemmasta kohdentumisesta eri investointi- ja uudistuskokonaisuuksiin ei ole vielä linjattu. Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle – Suomen kestävä kasvun ohjelma (VNS 6/2020 vp) – on linjattu pääpiirteittäin painopisteistä, joille rahoitusta haetaan elpymis- ja palautumistukivälineestä. Suomen kestävä kasvun ohjelmaa on valmisteltu pääministeri Marinin asettamassa koordinaatioryhmässä ja sen sihteeristössä. Valmistelun kuluessa koordinaatioryhmä on kuullut elinkeinoelämän, työmarkkinajärjestöjen ja muiden sidosryhmien näkemyksiä, ml. maakuntakierros, kasvufoorumi, painopistekohdaiset ja kaupunkien kuulemiset. Tässä selonteossa ei ole kuitenkaan linjattu hankkeiden tai hankkekokonaisuuksien alueellisesta jaosta. Jatkovalmistelua ohjaa valtiovarainministerin vetämä ministerityöryhmä, joka linjaa tarkemmista investointi- ja uudistuskokonaisuuksista ja sovittaa myös ohjelman kokonaisuuden uuteen arvioon Suomen enimmäissaannosta.

Helsingissä 16.2.2021

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen